

Și prin urechea acului se poate vedea cerul

Julia Henriette Kakucs

Soarele apune roșu deasupra râului ... Umbrele întunecate se răsfrâng pe oglinda apei înfiorate de vântul ce revine sporadic, mângâindu-le. Este o seară frumoasă de aprilie și mă bucură ecoul pașilor noștri ce răsună pe podul pietonilor. Silueta elegantă din fier forjat a fost ridicată în 1868 unind malurile fluviului Main, facilitând astăzi trecerea spre muzeele citadelei. Simțim cum ritmul nostru se încetinește sub cupola cireșilor japonezi. Baldachinul roz ne primește cu zumzetul festivalului Sakura. Îți fredonez melodia veche japoneză „Binecuvântarea cireșului” și-n zâmbetul vocii mele se ascunde sunetul îndepărtat al unui Shamisen, un instrument japonez adus din China la jumătatea secolului al XVI-lea. Mă văd lovind cu un plectru de fildeș în forma unei frunze de ginkgo cele trei coarde ale acestui „benjo” din orientul îndepărtat, instrumentul fiind numit și sanghen („trei coarde”). Cutia de rezonanță este mică și era în acea perioadă acoperită cu piele de pisică sau câine. Curtizane grațioase intonau „cantecele scurte” (kouta). Mă înfășor în chimonoul gheișei fotografiate în anul 1860 de Felice Beato, fotograf venețian, unul din primii fotojurnaliști ce au documentat atât acțiunile militare cât și viața din Orientul îndepărtat ...

Gândul ne este încă la tablourile expoziției tocmai vizitate, „Monet și începuturile impresionismului”. Ce interesant împletește istoria! Construcția podului „Eiserner Steg” din Frankfurt am Main se suprapune cu evenimente simultane ce au pregnant acei ani, punându-și amprenta în viața culturală neîncătușată în timp și spațiu, deschizând și drumul unui nou stil de a picta, impresionismul. Uneori sunt detalii aparent ne semnificative ce permit apariția noului. Folosirea inelului de metal pentru a lega strâns mănunchiul de păr al pensulei a făcut posibilă mișcarea rapidă pe suprafața pictată. Inventându-se în anul 1841 tuburile cu vopsea, nu mai era necesară amestecarea pigmentilor în creuzetele așa de greu de împachetat într-o geantă de voiaj.

Pictura în aer liber – practică de renumită școală din Barbizon alcătuită din pictorii care se întâlneau în pădurea Fontainebleau – a devenit practicabilă și datorită construcției căii ferate în anul 1849. Adun în gând bucățile de mozaic colorat ale timpului.

Deschiderea Japoniei sub presiunea comandorului american Matthew Perry care ajunge cu așa numitele „corăbii negre” în 1853 până în acele ținuturi pătrunse de misterul unei lumi inaccesibile până atunci lumii occidentale, crează o punte între culturi. Jurnalul artistului Fuchibe Tokuzō, intitulat Ōkō Nikki (Jurnalul unei călătorii în Europa), scris în 1862 conține un buchet de informații privitoare la dificultățile inevitabile născute în procesul de cunoaștere reciprocă. Artistul își descrie trăirile în Paris, Londra, Berlin, Sankt Petersburg și în alte capitale europene. Nu este singurul jurnal scris în această perioadă de membrii diferitelor delegații japoneze ce călătoresc prin Europa. Ichikawa Wataru, de exemplu, își notează în jurnalul său „Însemnări în voie despre călătoria în Europa ale unei muște pe coada calului” impresiile de călătorie din Paris, Haga, Birmingham, Berlin și Sankt Petersburg. Este descrisă atât mulțimea curioasă adunată să îi vadă pe cei sosiți din Orientul îndepărtat precum și decorul camerelor de hotel, peisajele parcurse, autorul făcând comparații între Marsilia, Paris și Japonia natală.

Războiul franco-prusac numit și Războiul din 1870 s-a terminat cu pacea de la Frankfurt încheiată la 10 Mai 1871. Conform tratatului de pace, Alsacia intră din nou sub controlul german. Impresioniștii nu tematizează războiul. Monet se refugiază în acest timp la Londra reîntorcându-se în Franța prin Olanda abia la sfârșitul războiului. În acești ani tehnica fotografică se dezvoltă prin folosirea plăcilor fotosensibile, utilizându-se apoi în acest scop și hârtia, ceea ce va avea ca și consecință răspândirea fotografierii peisajelor și a portretelor. Peliculele fotografice neclare vor inspira impresioniștii care se aflau deja la răscrucea unui drum nou în urma întâlnirii cu gravurile și stampele japoneze.

Edmund de Waal își începe povestirea în romanul „The Hare with Amber Eyes” în Parisul de după Războiul din 1870-1871. Istoria familiei Ephrussi este relatată prin intermediul unei colecții impresionante alcătuită din 264 de Netsuke, mici obiecte de artă tradițională japoneză, „catrame”, gingașe piedici de fildeș, lemn sau lut care împiedicau alunecarea micilor traiste ce țineau loc de buzunare pe corzile chimonourilor. Este începutul schimbului cultural între Occident și Japonia. Parisul

este fascinat. Impresioniștii se lasă inspirați de imaginile care nu încearcă să redea în mod fotografic realitatea, ci descriu caractere, aspecte ascunse în spatele aparențelor.

Ne ținem de mână pe podul ce ne leagă în impresiile noastre și ne propunem să sărbătorim cândva în viitor Sakura, simbolul frumuseții feminine, simbolul frumuseții efemere ... Vom bea sake în timp ce cântăreții – care în vremuri nu prea îndepărtate erau în marea lor majoritate orbi – vor lăsa să răsunе corzile instrumentelor.

Plimbarea cu tine m-a dus departe ... foarte departe ... și deși nu am fost încă în Japonia, pot afirma asemeni înțelepților japonezi:

„Și prin urechea acului se poate vedea cerul” ...